

YALVAÇ REHBERLİK VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ

DAVRANIŞ BOZUKLUĞU

OCAK AYI BÜLTENİ
2025

© X ▶ yalvacram

<https://yalvacram.meb.k12.tr>

Davranışlar kelimelerden
daha fazla konuşur, daha
çok şey ifade eder.

Oscar Wilde

DAVRANIŞ BOZUKLUĞU NEDİR?

Davranış Bozukluğu Nedir?

Davranış bozukluğu, sürekli olarak etrafını rahatsız eden, kuralları çiğneyen ve yaşına uygun davranmayan kişilerin davranışlarından oluşan bir durum olarak tanımlanır. Toplum tarafından davranış bozukluğu olarak görülen durumlarda kişinin anlık rahatsız edici davranışları bulunur. Bu tür davranışlar çocuklarda ve gençlerde yaygın olarak görülse de ilerlediği ve aşırıya kaçtığı durumda profesyonel destek almak gerekebilir.

Örneğin, ilkokul döneminde arkadaşlarıyla oynayan bir çocuk, diğerleri aralarında şakalaşırken kendiyle alay edildiğini “düşünüp” öfke duyabilir ve bu öfkeyi saldırgan bir tutumla yansıtabilir ya da arkadaşlarını üzecek bir söz, kırıcı bir davranışta bulunabilir. Bazıları bu davranış sonrası pişmanlık duyarken bazıları pişman olmayabilir. Bu ve benzeri örnekler, davranış bozukluğunda gözlenen durumlara örnek teşkil edebilir. Ancak bu tablo her çocukta aynı şekilde gözlenmeyebilir.

Davranış Bozuklukları, Karşıt olma-karşıt gelme ve Davranım Bozukluğu olarak iki ayrı başlıkta ele alınmaktadır.

KARŞIT OLMA – KARŞIT GELME BOZUKLUĞUNUN BELİRTİLERİ

Karşıt olma – Karşıt Gelme Bozukluğunun Belirtileri

Çocuk çabuk öfkelenir, otoriteyle çatışır, otoritenin koyduğu kurallardan şikayet eder, kasti şekilde insanları sinirlendirme eğilimindedir, kendi davranışı nedeniyle başkalarını suçlar, sıklıkla alıngan, çabuk küsen ve etrafındakilere kolayca sinirlenen bir tutumu vardır, kin duyma ve intikam alma gibi davranışlarla da kendini gösterir. Bu durum hem aile hem okul hayatında bozulmaya yol açar.

DAVRANIM BOZUKLUĞUNUN BELİRTİLERİ

Davranım Bozukluğunun Belirtileri

Sıklıkla, insan ya da hayvanlara karşı agresyon, öfke tepkisiyle kendisini gösterir: Zorbalık, göz korkutma, tehdit etme, fiziksel kavga başlatma, ciddi yaralanmalara sebep olabilecek şekilde nesne kullanma (sopa, cam şişe, kırık eşyalar, bıçak, çakı gibi), insanlara ve hayvanlara fiziksel olarak acımasızca davranma, çalma, birini zorla cinsel aktivitede bulunmaya zorlama gibi yıkıcı tarzda davranışlar gözlenebilir.

DAVRANIŞ BOZUKLUKLARI ŞUNLARI İÇERİR:

1. Yaşa Uygunluk

Her gelişim döneminin kendine özgü davranışları vardır. Bu nedenle çocuğun içinde bulunduğu gelişim döneminin özelliklerini iyi bilmek gerekir.

Örneğin, 2 yaş çocuğu negativist, hareketli ve istenilen şeyi asla yapmayan bir özellik gösterir. Freud'un anal, Erikson'un özerkliğe karşı kuşku ve utanç dönemine rastlayan bu yaşlarda çocuk, özerk bir birey olduğunu öğrenir. Kendisi istemezse altının değişmesini istemez, öpülmeyi reddeder.

3 ila 5 yaş çocuğu dikkat çekmek ister. Hayal dünyası çok geniş olduğu için inanılmaz öyküler anlatabilir. Henüz yalanla yalan olmayı ayırt edemezler. Bu nedenle bu yaşlardaki çocukların anlattıkları yalan olarak kabul edilmezken, 11 ila 14 yaşlarındaki çocuklarda görülen yalan normalden sapan bir davranış olarak kabul edilir.

2. Yoğunluk

Bir davranışın bozukluk olarak kabul edilmesindeki ikinci ölçüt yoğunluktur. Davranışın yoğunluğu hat safhalara geldiğinde sorun sinyali verir.

Örneğin, çocuk mikrop korkusundan sürekli ellerini yıkıyorsa, üstünün tozlanmasından huylanıp sürekli giysi değiştiriyorsa titizliği sorun boyutlarına ulaşmış demektir.

Bir diğer örnek olarak, 5 yaş çocuğunda öfke ve huysuzluk doğarken, bu davranış kendisine veya başkasına fiziki zarar verme şekline dönüşürse, davranış bozukluğu olarak değerlendirilir.

3. Süreklilik

Çocuğun belirli bir davranış türünü ısrarlı bir biçimde ve uzun zaman devam ettirmesidir.

Süreklilik gösteren davranışlarla bir süre olup kaybolan davranışlar aynı düzeyde tutulamaz.

Örneğin; kardeş kıskançlığı nedeniyle hırçın ve huysuz olan çocuk davranışı normal problem davranış olarak nitelendirilebilir. Ancak çeşitli nedenlerle sorunların sürmesi uyumsuzluk olarak saptanabilir.

4. Cinsel Rol Beklentileri

Erkeklerin kızlara oranla daha saldırgan olmaları olağanken, davranışları ile erkeklere benzer şekilde saldırgan davranan kızların davranışları normalden sapan davranış kategorisine girer.

Genel olarak erkeklere uygun olarak görülen bazı davranışların kızlarda görülmesi ya da kız çocuklarına özgü tavırların erkek çocuklarda görülmesi de anormal davranış tipi olarak görülebilir.

Bazı Davranış Bozuklukları

- Altını ıslatma ve dışkı kaçırma
- Psikolojik kökenli kekemelik
- Parmak emme
- Tırnak yeme
- Karşıt gelme
- Fobiler ve korkular
- Yeme bozuklukları ve iştahsızlık
- Uyku bozuklukları
- Mastürbasyon
- İçer kapanıklık
- Çalma
- Yalan söyleme
- Aşırı hareketlilik
- Saldırganlık
- Saç yolma
- Uyurgezerlik
- Bağımlılık ve aşırı inatçılık

Kaynakça

1. Anne-Baba Okulu, Remzi Kitap Evi, 1993, İstanbul
2. Yavuzer Haluk, Okul Çağı Çocuğu, Remzi Kitap Evi, 2000, İstanbul
3. İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, Davranış Bozukluğu Ders Notları, 2010, İstanbul
4. İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, Davranış Bozukluğu Ders Notları, 2010, İstanbul Üniversitesi
5. <https://www.memorial.com.tr/saglik-rehberi/davranis-bozuklugu>
6. https://www.medicalpark.com.tr/davranis-bozuklugu-nedir-davranis-bozuklugu-tani-ve-tedavisi/hg_4227
7. <https://psikoterapiatolyesi.com.tr/konular/cocuklarda-uyum-ve-davranis-problemleri-128>

DEVAM

EDECEK...

ŞUBAT AYI BÜLTENİ KONUSU DEHB